

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2025/441

z dnia 6 marca 2025 r.

w sprawie udzielenia nadzwyczajnego wsparcia finansowego sektorom rolnictwa dotkniętym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi i klęskami żywiołowymi w Hiszpanii i Chorwacji oraz na Cyprze, Łotwie i Węgrzech, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 221 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Pod koniec października i na początku listopada 2024 r. Hiszpania ucierpiała w wyniku niekorzystnych zjawisk pogodowych o niespotykanej skali. Kolejne epizody odciętego niżu górnego spowodowały wyjątkowo ulewne deszcze i niszczycielskie powodzie, które poważnie zakłóciły produkcję w sektorze owoców i warzyw, wina, oliwek oraz w sektorze produkcji zwierzęcej. W niektórych regionach te wyjątkowo niekorzystne zjawiska pogodowe poprzedzał występujący od początku sezonu deficyt opadów oraz intensywne upały w czerwcu, lipcu i sierpniu 2024 r., które doprowadziły do suszy i poważnie wpłynęły na produkcję niektórych upraw, w szczególności orzechów.
- (2) Latem 2024 r. Chorwacja doświadczyła niekorzystnych zjawisk klimatycznych o bezprecedensowej skali. Na początku 2024 r. w Chorwacji wystąpiły cieplejsze okresy, a następnie niższe temperatury w porównaniu ze średnimi długoterminowymi, co zahamowało wzrost upraw na zaawansowanym etapie rozwoju. Następnie w lipcu 2024 r. odnotowano ekstremalnie wysokie temperatury i wyjątkowe fale upałów, które poważnie wpłynęły na produkcję niektórych owoców i warzyw oraz winogron do produkcji wina, a także niektórych roślin polowych, w szczególności kukurydzy, słonecznika, soi i buraka cukrowego.
- (3) W grudniu 2023 r., styczniu 2024 r. i lutym 2024 r. Cypr borykał się z wyraźnym deficytem deszczu w połączeniu z rekordowo wysokimi temperaturami, co doprowadziło do suszy. Niskie opady, susza i deficyt wody utrzymywały się wiosną i latem 2024 r. i miały wpływ na sektory zbóż i oliwek oraz na produkcję niektórych owoców i warzyw, w szczególności na produkcję migdałów i winogron do produkcji wina.
- (4) W lipcu i na początku sierpnia 2024 r. niektóre obszary Łotwy doświadczyły niekorzystnych zjawisk klimatycznych o bezprecedensowej skali, a mianowicie wyjątkowo intensywnych opadów deszczu. Zdarzenia te zostały poprzedzone rekordowo niskimi temperaturami, mrozami i okresami zimna w grudniu 2023 r. i styczniu 2024 r., a następnie wyjątkowo wysokimi temperaturami począwszy od marca 2024 r., a następnie przymrozkami na początku maja 2024 r. Te duże wahania temperatury negatywnie wpłynęły na produkcję roślinną, w szczególności produkcję zbóż i rzepaku oraz owoców i warzyw, w tym ziemniaków.
- (5) W pierwszej połowie 2024 r. Węgry doświadczyły niekorzystnych warunków klimatycznych o bezprecedensowej skali. Wyjątkowo wysokie temperatury w połączeniu z utrzymującym się deficytem opadów i suszą znacząco wpłynęły na uprawy kukurydzy, a w mniejszym stopniu na uprawy słonecznika, soi i buraków cukrowych, sektor owoców i warzyw, w tym ziemniaków, oraz sektor wina.
- (6) Chociaż istnieją przesłanki wskazujące na to, że podobne niekorzystne zjawiska klimatyczne i klęski żywiołowe mają miejsce w całej Unii w ogólnym kontekście rosnących zagrożeń dla rolnictwa związanych ze zmianą klimatu, intensywność tych zdarzeń w Hiszpanii i Chorwacji oraz na Cyprze, Łotwie i Węgrzech była nadzwyczajna, przy czym zjawiska te wystąpiły na dużym obszarze i objęły znaczną część produkcji.

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

- (7) Znaczne szkody wyrządzone producentom rolnym przez te niekorzystne zjawiska klimatyczne i klęski żywiołowe i wynikające z nich straty dochodów poniesione przez producentów w Hiszpanii i Chorwacji oraz na Cyprze, Łotwie i Węgrzech zagrażają rentowności gospodarstw rolnych.
- (8) Należy zatem przyjąć środek wyjątkowy, aby przyczynić się do rozwiązania konkretnych problemów wynikających z tych niekorzystnych zjawisk klimatycznych i klęsk żywiołowych w Hiszpanii i Chorwacji oraz na Cyprze, Łotwie i Węgrzech.
- (9) Znaczne szkody i straty gospodarcze, które ponieśli producenci rolni w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk klimatycznych i klęsk żywiołowych, stanowią szczególny problem w rozumieniu art. 221 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, przy czym problemowi temu nie można łatwo zaradzić za pomocą środków wprowadzonych na podstawie art. 219 lub 220 tego rozporządzenia. Sytuacja nie jest konkretnie związana ze szczególnym zakłóceniem na rynku ani z konkretnym zagrożeniem jego wystąpienia. Nie jest ona związana ani ze środkami, które przeciwdziałałyby rozprzestrzenianiu się chorób zwierząt, ani z utratą zaufania konsumentów wynikającą z istnienia zagrożeń dla zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin.
- (10) Kwoty dostępne dla Hiszpanii, Chorwacji, Cypru, Łotwy i Węgier należy określić przy uwzględnieniu w szczególności odpowiedniej wagi tych państw członkowskich w unijnym sektorze rolnym na podstawie pułapów netto płatności bezpośrednich określonych w załączniku V do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115⁽²⁾ oraz z uwzględnieniem skutków niekorzystnych zjawisk klimatycznych i klęsk żywiołowych w tych państwach członkowskich.
- (11) Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powinny rozdzielać pomoc najbardziej skutecznymi kanałami na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, które uwzględniają skalę trudności i rzeczywistych szkód gospodarczych, z jakimi borykają się zainteresowani rolnicy. Państwa te powinny zapewnić, aby rolnicy byli ostatecznymi beneficjentami pomocy, oraz unikać wszelkich zakłóceń rynku lub konkurencji.
- (12) Ponieważ kwoty przydzielone Hiszpanii, Chorwacji, Cypru, Łotwie i Węgrom zrekompensują jedynie część strat gospodarczych poniesionych przez rolników, te państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyznania rolnikom dodatkowego wsparcia krajowego na warunkach określonych w niniejszym rozporządzeniu.
- (13) Aby umożliwić Hiszpanii, Chorwacji, Cypru, Łotwie i Węgrom elastyczne przydzielanie pomocy w zależności od indywidualnej sytuacji rolników, należy zezwolić na kumulowanie tej pomocy z innymi rodzajami wsparcia finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w taki sposób, aby rekompensata nie była nadmierna.
- (14) Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty, Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powinny uwzględnić wsparcie przyznane w ramach innych krajowych lub unijnych instrumentów wsparcia lub systemów prywatnych w celu zareagowania na poniesione straty gospodarcze.
- (15) Ponieważ pomoc unijną ustala się w euro, konieczne jest określenie daty przeliczenia kwoty przydzielonej państwom członkowskim, które nie przyjęły euro – jak ma to miejsce w przypadku Węgier – na ich waluty krajowe, aby zapewnić jednolite i jednoczesne stosowanie przepisów. W niniejszym rozporządzeniu nie określono terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, zatem do celów art. 30 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2022/127⁽³⁾, za termin operacyjny dla kursu wymiany w odniesieniu do kwot określonych w niniejszym rozporządzeniu należy uznać datę wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/127 z dnia 7 grudnia 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 o przepisy dotyczące agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, zabezpieczeń oraz stosowania euro (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

- (16) Aby zapewnić skuteczność tego środka wyjątkowego, beneficjenci powinni szybko otrzymać nadzwyczajne wsparcie finansowe. Ponadto należy zapewnić terminowe monitorowanie budżetu, a także bieżące śledzenie i efektywne wykorzystanie rezerwy rolnej, co zmaksymalizuje jej dostępność i zwiększy zdolność szybkiego reagowania na pojawiające się kryzysy. W związku z tym należy określić datę kwalifikowalności według której państwa członkowskie będą wypłacać to wsparcie beneficjentom. Wszelkie płatności dokonane po tej dacie należy uznać za niekwalifikujące się do finansowania unijnego.
- (17) Unia powinna zatem finansować wydatki poniesione przez Hiszpanię, Chorwację, Cypr, Łotwę i Węgry z tytułu niniejszego środka wyjątkowego wyłącznie w przypadku, gdy wydatki te zostały poniesione przed określoną datą kwalifikowalności. Wsparcie na rzecz tego środka wyjątkowego należy zatem wypłacić do dnia 30 września 2025 r.
- (18) Ponieważ żadne płatności dokonywane po dniu 30 września 2025 r. nie będą w żadnych okolicznościach uznawane za kwalifikowalne, art. 5 ust. 2 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127, który przewiduje proporcjonalne zmniejszenie płatności miesięcznych dokonanych po terminie, nie ma zastosowania.
- (19) Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powinny przekazywać Komisji szczegółowe informacje na temat wykonania niniejszego rozporządzenia, aby umożliwić Unii monitorowanie skuteczności środka wprowadzonego niniejszym rozporządzeniem.
- (20) Aby zapewnić jak najszybsze udzielenie pomocy rolnikom, Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powinny bezzwłocznie wdrożyć niniejsze rozporządzenie. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (21) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

1. W celu udzielenia wyjątkowego wsparcia rolnikom udostępnia się Hiszpanii, Chorwacji, Cypru, Łotwie i Węgrom pomoc unijną w łącznej kwocie 98 600 000 EUR, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu.
2. Wydatki Unii poniesione zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie mogą przekroczyć łącznej kwoty:
 - a) 68 000 000 EUR w przypadku Hiszpanii;
 - b) 6 700 000 EUR w przypadku Chorwacji;
 - c) 3 500 000 EUR w przypadku Cypru;
 - d) 4 200 000 EUR w przypadku Łotwy;
 - e) 16 200 000 EUR w przypadku Węgier.
3. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry wykorzystują kwoty, o których mowa w ust. 2, na środki mające na celu zrekompensowanie najbardziej poszkodowanym rolnikom strat gospodarczych mających wpływ na rentowność ich gospodarstw w sektorach produkcji dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi w poszkodowanych regionach.
4. Środki, o których mowa w ust. 3, wprowadza się na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, które uwzględniają rzeczywiste straty gospodarcze poniesione przez poszkodowanych rolników. Środki te mają taki charakter, aby wynikające z nich płatności nie powodowały żadnych zakłóceń rynku ani konkurencji.

5. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry zapewniają, aby w przypadku gdy rolnicy nie są bezpośrednimi beneficjentami płatności pomocy unijnej, korzyści ekonomiczne z tytułu pomocy unijnej były im przekazywane w całości.
6. Wydatki poniesione przez Hiszpanię, Chorwację, Cypr, Łotwę i Węgry, o których mowa w ust. 2, związane z płatnościami w ramach środków, o których mowa w ust. 3, kwalifikują się do pomocy unijnej tylko wówczas, gdy płatności te zostały dokonane przed dniem 30 września 2025 r.
7. Do celów stosowania przepisów art. 30 ust. 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2022/127 terminem operacyjnym dla kursu walutowego w odniesieniu do kwot określonych w art. 1 ust. 2 tego rozporządzenia jest data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
8. Środki na mocy niniejszego rozporządzenia mogą być kumulowane z innymi rodzajami wsparcia finansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
9. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry mogą przyznać dodatkową pomoc krajową na środki wprowadzone na podstawie ust. 3, do wysokości 200 % odpowiednich kwot określonych w ust. 2, na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, pod warunkiem że wynikające z tego płatności nie spowodują żadnych zakłóceń rynku ani konkurencji, ani nadmiernej rekompensaty. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry wypłacają dodatkowe wsparcie krajowe do dnia 31 grudnia 2025 r.
10. Aby uniknąć nadmiernej rekompensaty przy przyznawaniu wsparcia na podstawie niniejszego rozporządzenia, Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powinny uwzględnić wsparcie przyznane w ramach innych krajowych lub unijnych instrumentów wsparcia lub systemów prywatnych w celu zareagowania na odnośne straty gospodarcze.

Artykuł 2

1. Niezwłocznie i nie później niż do dnia 31 maja 2025 r. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry przekazują Komisji następujące informacje w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 1 ust. 3:
 - a) opis środków, które zamierzają wprowadzić;
 - b) kryteria stosowane do określenia metod przyznawania pomocy, jej kwoty oraz metody i uzasadnienie dystrybucji pomocy między poszczególnych rolników;
 - c) zamierzony wpływ środków w celu zrekompensowania rolnikom strat gospodarczych;
 - d) działania służące sprawdzeniu, czy dzięki środkom osiągnięto zamierzone skutki;
 - e) działania służące unikaniu zakłóceń konkurencji oraz nadmiernej rekompensaty;
 - f) prognozę dotyczącą płatności wydatków Unii, w podziale na miesiące do dnia 30 września 2025 r.;
 - g) poziom dodatkowego wsparcia krajowego, które ma zostać przyznane na podstawie art. 1 ust. 9;
 - h) działania, które mają zostać podjęte w celu kontroli kwalifikowalności rolników i ochrony interesów finansowych Unii.
2. Najpóźniej do dnia 31 marca 2026 r. Hiszpania, Chorwacja, Cypr, Łotwa i Węgry powiadamiają Komisję o łącznej kwocie wypłaconej na każdy środek, w stosownych przypadkach, w podziale na pomoc unijną i dodatkowe wsparcie krajowe, oraz o liczbie i rodzaju beneficjentów, a także o ocenie skuteczności środka.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 6 marca 2025 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN
